

Eidsvoll kommune
Skole- og barnehageetaten

Arkivsak: 2007/6126-2
Arkiv: A21
Saksbehandler:
Tove Kjellerød
Dato: 26.11.2007

Saksframlegg

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
28/07	Hovedutvalg for skoler og barnehager	04.12.2007

Forslag til endringer i Lov om barnehager, høringsuttalelse

Vedlegg:

- Høringsnotat

Saksutredning:

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag til endringer i barnehageloven på høring. Forslaget omfatter:

- Innføring av lovfestet rett til barnehageplass
- Innlemming av statstilskuddene til barnehager i inntektssystemet til kommunene
- Finansiering av ikke- kommunale barnehager
- Innhenting av nødvendige data i barnehagesektoren

Høringsfrist er satt til 3.januar 2008.

Innledningsvis i høringsnotatet vises det til at regjeringen ser på barnehager som en frivillig del av utdanningsløpet og at regjeringens mål er full barnehagedekning, høy kvalitet og lav foreldrebetaling.

Lovfestet rett til barnehageplass

Kommunen har etter nåværende bestemmelse i barnehagelovens § 8 en plikt til å sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall barnehageplasser for barn under opplæringspliktig alder.

Nå foreslås en individuell rett til barnehageplass utformet omkring følgende hovedprinsipper:

- rettighetsfestes når en beregner at full dekning er på plass (2009)
- gjelder barn som har fylt 1 år innen utløpet av august
- rett til tilbud innen kommunen skal være hovedregelen
- kommunen skal selv definere det reelle behovet for barnehageplasser
- interkommunalt samarbeid mulig
- søkers behov og ønsker skal vektlegges bl.a. i forhold til beliggenhet, oppholdstider og pedagogisk profil
- krav om minimum ett hovedopptak i året fra og med 2009
- langsiktig mål : 2 hovedopptak pr. år
- flere opptak eller løpende opptak vil være mulig

Foreldre som får avslag på søknad om plass, eller får et barnehagetilbud som ikke er i tråd med deres 1. eller 2. prioritet, kan få prøvet vedtaket enten ved forvaltningsklage eller ved domstolsbehandling. Etter departementets vurdering vil den foreslåtte retten til

barnehageplass ikke føre til vesentlige økte økonomiske eller administrative konsekvenser for kommunene utover det som allerede ligger i nåværende § 8.

Rammefinansiering

Det er øremerkede tilskudd fra staten som sammen med kommunale tilskudd og foreldrebetaling finansierer drift av barnehageplasser i dag. Når full barnehagedekning er på plass legges det opp til overgang fra øremerking av statlige tilskudd til rammefinansiering.

Modellen for rammefinansiering vil bli omhandlet i kommuneproposisjonen for 2009, og bli sett i sammenheng med endringer i inntektssystemet samme år (jfr. Sørheimutvalget m.v.).

Det vil i denne sammenheng bli utarbeidet egne kostnadsnøkler for barnehage. Det vurderes en overgangsordning for kommunene.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager

Gjeldende barnehagelov, §14, sier at alle godkjente barnehager skal behandles likeverdig i forhold til offentlige tilskudd. Barnehagelovens §15, og tilhørende forskrift, regulerer foreldrebetalingen.

Det foreslås ingen endring i den frie etableringsretten for barnehager. Det foreslås videre å pålegge kommunene en plikt til å finansiere eksisterende godkjente ikke-kommunale barnehager. Departementet mener at det kan være hensiktsmessig at kommunene gis kompetanse til å vurdere om nye ikke-kommunale barnehager skal få kommunalt tilskudd.

Høringsdokumentet skisserer to hovedalternativer som gir ulik grad av utøvelse av kommunalt skjønn for overføring av tilskudd til ikke-kommunale barnehager ved overgang til rammefinansiering av sektoren.

Vurdering:

Rett til barnehageplass:

Eidsvoll kommune oppfatter lovfesting av rett til barnehageplass som en politisk føring hvor beslutning i realiteten er tatt allerede for lang tid tilbake. Således er det neppe grunn til å gjøre annet nå enn å ta dette til etterretning. Det er da også slik at rett til både grunn- og videregående skole er noe vi har hatt lenge.

Det kan ikke fastslås med sikkerhet hvor mange som til enhver tid vil benytte seg av sin rett til barnehageplass. Dette gjør at kommunene må få en viss tid på seg til å tilrettelegge barnehageplasser. Høringsforslaget knytter retten til ett hovedopptak pr. år i første omgang, med en langsiktig ambisjon om to hovedopptak pr. år. Skole- og barnehagesjefen har ingen merknader til at rettigheten knytter seg til ett tidspunkt pr. år, og vil finne det rimelig at den enkelte kommune tar stilling til om man vil øke ambisjonene ut over dette.

Høringsforslaget legger opp til at retten til barnehageplass begrenses til kommunegrensen. Skole- og barnehagesjefen finner denne avgrensningen hensiktsmessig. Minsteavstander el. lignende vil være svært vanskelig å praktisere. Det er imidlertid viktig at det gis et tilbud som foreldrene kan ha mulighet for å benytte seg av.

En viktig forutsetning for rettighetsfestingen av barnehageplass er at kommunenes planlegging må ta høyde for en viss overdekning av antall barnehageplasser. Å etablere nye plasser tar tid både i forhold til tilrettelegging av lokaler og rekruttering av personell. Internasjonale rapporter (OECD 2006 og 2007) viser at tidlig tilgang til barnehage gir barn en god start i livet, og at barnehager av god kvalitet gir store, langsiktige effekter, særlig for barn i en utsatt livssituasjon. Det er derfor vesentlig at det settes krav til kvaliteten av det tilbudet som gis. Videre vil utviklingen av maksimalprisen foreldrene skal betale,

utviklingen av kontantstøtten, det lokale arbeidsmarkeds variasjoner, arbeidsinnvandringen, nedlegging av private barnehager, m.v. påvirke balansen mellom tilbud og etterspørsel etter barnehageplass i betydelig grad.

Rammefinansiering:

Statens overføring av ressurser til kommunene må ta høyde for den overdekning av barnehageplasser kommunene vil være avhengig av å ha til enhver tid. Krav til kvantitet må heller ikke gå på bekostning av kvalitetskrav til barnehagene.

Skole- og barnehagesjefen slutter seg til forslaget om overgang til rammefinansiering av barnehagesektoren når full dekning er på plass.

Det er imidlertid av stor betydning at dette skjer på en måte som

- sikrer full utgiftsdekning for hver enkelt kommune når hele myndighets og økonomiansvaret overføres
- sikrer den enkelte kommune mulighet for å holde en viss overdekning i antall plasser drevet av andre. Det vil være store forskjeller i andel kommunale plasser både mellom kommunene og i den enkelte kommune over tid. Markedet bør regulere balansen mellom kommunale og private barnehager og ikke finansieringsordningen fra statens side.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager:

Balansen mellom kommunale barnehager og barnehager drevet av andre, er forskjellig kommunene imellom og innen hver enkelt kommune over tid. Samtidig vil det være kommunen som har det hele og fulle ansvaret for at alle med rett til barnehageplass får plass. Dette tilsier at overføring av tilskudd til de private barnehagene bør skje via kommunene, og etter et lokalt fastsatt regelverk.

Alle ikke-kommunale barnehager som er godkjent innen utløpet av 2009 vil få lovfestet rett til en videreføring og dermed offentlig tilskudd. Skole- og barnehagesjefen vil imidlertid understreke at kommunen må gis mulighet til å vurdere om nye ikke-kommunale barnehager skal gis offentlig tilskudd etter 2009. Denne skjønnsbaserte vurderingen bør tillegges kommunen for alle offentlige tilskudd, ikke bare for kommunalt tilskudd. Det vil være av avgjørende betydning at kommunen, som ansvarlig for å oppfylle retten til barnehageplass, også får de nødvendige fullmakter til å regulere markedet.

Når det gjelder finansiering av barnehagene, understrekes tre behov:

- den enkelte barnehages behov for forutsigbarhet i sin økonomiske planlegging
- den enkelte kommunes behov for forutsigbarhet i sin økonomiske planlegging
- behovet for enkel saksbehandling og tilskuddsberegning, jfr dagens modell for beregning av statstilskudd til drift

Innstilling

Eidsvoll kommune tar til etterretning at lovfesting av rett til barnehageplass for barn som har fylt 1 år, nå blir konkret foreslått. Kommunen er innforstått med de plikter denne rettighetsfestingen påfører kommunen. Det vil imidlertid være umulig å fastsette nøyaktige prognoser for hvor mange barnehageplasser som til enhver tid vil bli etterspurt. Ved finansiering av ordningen må det legges til rette for at kommunenes økonomi kan bære en viss overdekning i antall plasser uten at dette går på bekostning av krav til kvalitet på tilbudet.

Eidsvoll kommune ser positivt på at finansieringen av barnehagene i sin helhet legges inn i kommunenes rammetilskudd etter at full barnehagedekning er oppnådd. Det understrekes i denne sammenheng at finansieringen må bygge på prinsippet om fullfinansiering av reformer, og på et system som er nøytralt i forhold til andelen kommunale og private barnehageplasser i den enkelte kommune.

Eidsvoll kommune vil peke på at ettersom det er kommunen som har plikt til å stille barnehageplasser til rådighet, må også overføringen av tilskudd til de private barnehagene skje via kommunen. Kommunene må få kompetanse til å vurdere om nye ikke-kommunal barnehager som godkjennes etter 2009, skal motta offentlige tilskudd.

Saksprotokoll i Hovedutvalg for skoler og barnehager - 04.12.2007

Vedtak

Eidsvoll kommune tar til etterretning at lovfesting av rett til barnehageplass for barn som har fylt 1 år, nå blir konkret foreslått. Kommunen er innforstått med de plikter denne rettighetsfestingen påfører kommunen. Det vil imidlertid være umulig å fastsette nøyaktige prognoser for hvor mange barnehageplasser som til enhver tid vil bli etterspurt. Ved finansiering av ordningen må det legges til rette for at kommunenes økonomi kan bære en viss overdekning i antall plasser uten at dette går på bekostning av krav til kvalitet på tilbudet.

Eidsvoll kommune ser positivt på at finansieringen av barnehagene i sin helhet legges inn i kommunenes rammetilskudd etter at full barnehagedekning er oppnådd. Det understrekes i denne sammenheng at finansieringen må bygge på prinsippet om fullfinansiering av reformer, og på et system som er nøytralt i forhold til andelen kommunale og private barnehageplasser i den enkelte kommune.

Eidsvoll kommune vil peke på at ettersom det er kommunen som har plikt til å stille barnehageplasser til rådighet, må også overføringen av tilskudd til de private barnehagene skje via kommunen. Kommunene må få kompetanse til å vurdere om nye ikke-kommunal barnehager som godkjennes etter 2009, skal motta offentlige tilskudd.

ENSTEMMIG